

Agendapunt 6: Raadsinformatiebrief 'een schonere stad' (VN2023-014123)

Geagendeerd op verzoek van de leden Havelaar (CDA) en Van Pijpen (GroenLinks)

Aanwezigheid ter ondersteuning

Gohdar Massom

Kernboodschap

Nieuwe update waarin de wethouder laat zien wat ze doet om de stad schoon te maken en te houden.

- Dit is een samenwerking van afval en reiniging en toezicht en handhaving.
- Daarnaast worden de stadsdelen goed betrokken in de uitwerking
- Deze brief geeft in brede lijnen alles weer wat we doen op dit vlak
- Zodoende proberen we niet te veel losse brieven te sturen over aparte onderwerpen
- Waar we in eerdere brieven vooral gingen op het schoonmaken van de stad, leggen we steeds meer de nadruk op de duurzame manier van inzamelen (circulair en met schone wagens) en op het voorkomen van afval.
- De gemeente doet haar best en dat zien we gelukkig ook terug in de cijfers van vorig jaar. Ook dit jaar zien we de zelfde trend.
- Maar we blijven benadrukken dat we een schone stad niet helemaal zelf in de hand hebben. Als bewoners en ondernemers en bezoekers hun afval niet juist aanbieden dan is het dweilen met de kraan open.

Vragen/voorstellen vanuit de raad

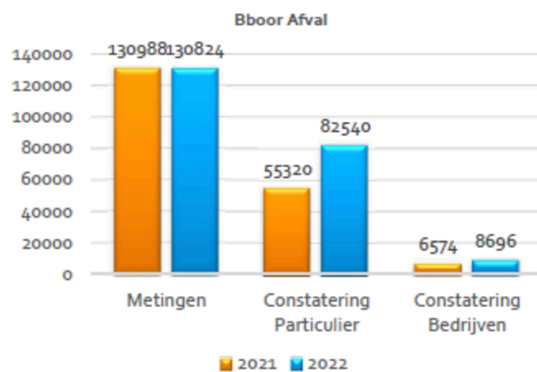
Lid Van Pijpen (GroenLinks)

1. Hoe komt het dat het aantal boetes is gedaald terwijl het aantal constateringen is gestegen?

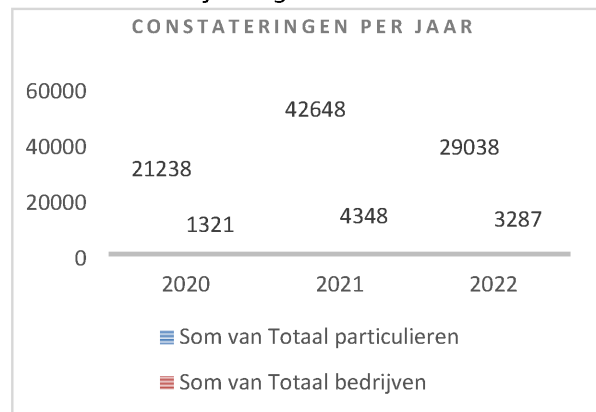
Antwoord:

Het aantal constateringen is niet gestegen maar is ook gedaald. We zien dat dit fout staat in de brief. Daar is een tabel opgenomen die niet klopt. Dit is erg vervelend. We kunnen zo snel mogelijk de juiste cijfers sturen. Die cijfers hebben we een paar weken geleden ook al via de bestuursmap aangeleverd. We kunnen ook die info van de bestuursmap integraal met raad delen zodat ze meteen extra analyse ontvangen.

Dit is de foutieve grafiek uit de brief

dit is de juiste grafiek

2. Zijn mensen beboet voor het openbreken van de afvalbakken?

Antwoord:

- Er is op dit moment geen extra handhaving beschikbaar.
- Er zijn op dit moment geen boetes uitgedeeld voor het openbreken van prullenbakken. Wel is er op 23 maart een waarschuwing op de betreffende feitcode geschreven maar zonder verdere omschrijving, dus het kan ook een dronken persoon zijn geweest die tegen een afvalbak heeft lopen schoppen.
(Betreffende feitcode is: BS 019 Het is verboden tegen afvalstoffen of inzamelmiddelen, die ter inzameling gereed staan, te stoten, te schoppen, deze omver te werpen of deze op andere wijze te behandelen zodanig dat zwerfafval ontstaat.)

3. Zijn er verbeterpunten mogelijk met betrekking tot reiniging en de combinatie van afvalinzameling en reiniging?

Antwoord:

Deze brief is juist een samenwerking van beide directies. Die weten elkaar steeds goed te vinden. Voorbeeld de snelheid hoe de stad na de staking en op koningsdag goed en snel schoon is gemaakt. In de afvalplannen die we aan het maken zijn worden goede afspraken gemaakt in de ketensamenwerking tussen afval en reiniging.

4. Zijn er andere opties dan het vervangen van sloten en doneerrekjes om het openbreken van afvalbakken tegen te gaan?

Antwoord:

- Vooraf: effect statiegeld op zich positief, wel zijn er bijwerkingen.
 - Statiegeldsystemen dragen bij aan de vermindering van de hoeveelheid (zwerf)afval. Het gemiddeld aantal kleine plastic flesjes in het zwerfafval is landelijk na de invoering van statiegeld met meer dan 40% afgenomen. Ook voor blikjes wordt een vermindering in het zwerfafval verwacht.
- De vervuiling door het openbreken van afvalbakken voor statiegeldflesjes is een probleem waarvoor Amsterdam en andere steden nog geen goede oplossing hebben gevonden.
- Als andere steden positieve ervaringen hebben met andere maatregelen, dan wordt uiteraard onderzocht of deze ook voor Amsterdam kunnen werken.
- Meer innamepunten in winkels kan helpen de problemen te verminderen. In Amsterdam en met name in de binnenstad is een gebrek aan inzamelpunten voor de kleine flesjes (en ook blikjes), omdat enkel winkels van meer dan 200 m² de verplichting hebben deze in te nemen.

Verder out-of-the-box nog niet intern afgestemd. Dit kan eventueel verder onderzocht/verkend worden.

Korte termijn

- Verwijderen van afvalbakken op bepaalde plekken
- Nadrukkelijker handhaven – met name voor preventieve werking

Langere termijn

- Aanpassen prullenbakken - bijvoorbeeld een aparte inzamelbak voor statiegeldproducten - en een aparte bak voor rest afval
- Verbieden van verkoop blikjes en kleine flesjes in bepaalde gebieden in combinatie met afvalpreventie – aansturen op 'bring your own'

5. De uitwerking van het amendement op de begroting om 100K voor bewonersinitiatieven in te zetten laat nog steeds op zich wachten. Hoe staat het daarmee?

Antwoord:

In de bestuursmap van deze dinsdag (13 juni) hebben we een raadsbrief hierover. Die zullen we de commissie toesturen indien akkoord van wethouder.

6. Mede op basis van cijfers is het wel nodig om aan de reinigingskant mogelijk wat te doen. Zwerfvuil is grote ergernis. De cijfers daarvoor (in de stukken) over beleving van bewoners is niet zo positief. De CROW waarde wordt wel gehaald, maar beleving is toch anders (zie ook toename van meldingen). Hoe kijkt Zita daarnaar?

Antwoord:

- De cijfers gaan over 2022 en staan los van de problemen van de laatste tijd met het tijdig legen van de prullenbakken en het openbreken van de prullenbakken.
- We zien dat bij 80 procent op niveau B de beleving nog niet goed is.
- We werken eraan om de beleving van Amsterdammers meer mee te nemen, onze inzet hierop af te stemmen, en daarmee de beleving te verbeteren.
 - Dit doen we vanuit de afvalplannen waarin ook Amsterdammers worden betrokken bij het vaststellen van de problemen en het bepalen van de oplossingen. Daarmee

pakken we de meest vieze en overlast gevende plekken aan, en zijn we zichtbaar aanwezig.

- Daarnaast kijken we bij de opvolging van meldingen niet alleen naar de feitelijke melding, maar ook naar de boodschap, oorzaak of intentie daarachter.

Lid Noordzij (PvdA)

1. *Vorig jaar waren de CROW waarden ook op gebiedsniveau meegenomen in de brief over resultaten op het gebied van afval. (brief "uitgaven en resultaten Schoon Amsterdam" van 10 mei 2022). Zijn die gegevens er dit jaar weer?*

Antwoord:

Voor deze brief hebben we er voor gekozen om de cijfers stadsbreed en per stadsdeel weer te geven. Indien gewenst kunnen we die ook per gebied weergeven. De wethouder kan toezeggen dat dat mogelijk is en we dat dan ergens over een paar weken naar de raad sturen.

2. *Daarnaast vroeg ik me af of er bij de cijfers van de veiligheidsmonitor over beleving van bewoners ten aanzien van schoon en rommel ook gegevens op gebiedsniveau zijn?*

Antwoord:

De gegevens kunnen we ook op stadsdeel of gebiedsniveau laten zien. Indien gewenst kunnen we die ook per gebied weergeven. De wethouder kan toezeggen dat dat mogelijk is en we dat dan ergens over een paar weken naar de raad sturen.

Lid Krom (PvdD)

concept-motie met dictum:

Jaarlijks World Cleanup Day te vieren in Amsterdam door:

- *contact te leggen met lokale vrijwilligersgroepen in alle buurten, zoals SchoonWest en Vuilnisoproer, en in gezamenlijkheid opruimactiviteiten op te zetten voor World Cleanup Day;*
- *via gemeentelijke communicatie middelen World Clean Up Day (en mogelijkheden om deel te nemen) zoveel als mogelijk onder de aandacht te brengen bij Amsterdammers;*

Antwoord:

In rood de tekst die toegevoegd zou 'moeten' worden. Stadsdelen zijn eerste aanspreekpunt voor lokale bewonersgroepen.

Jaarlijks World Cleanup Day te vieren in Amsterdam door:

- *via de stadsdelen contact te leggen met lokale vrijwilligersgroepen in alle buurten, zoals SchoonWest en Vuilnisoproer, en in gezamenlijkheid opruimactiviteiten op te zetten voor World Cleanup Day;*

- *via gemeentelijke communicatie middelen World Clean Up Day (en mogelijkheden om deel te nemen) zoveel als mogelijk onder de aandacht te brengen bij Amsterdammers;*

- *Het onder de aandacht brengen van de World Clean Up Day doen we al.*

- *In de vergadering van de gemeenteraad van 9 november 2022 heeft de raad bij de behandeling van de Begroting 2023 de motie 424accent aangenomen van het lid Boomsma (CDA) waarin het college gevraagd wordt om een concept te ontwikkelen dat het mogelijk maakt om vrijwillige Amsterdammers die zich hiervoor aanmelden op te roepen om te helpen met eenvoudige*

schoonmaaktaken op bijvoorbeeld bepaalde drukke dagen of heel gericht op bepaalde plekken zoals hun eigen straat. Het onderwerp van deze conceptmotie hangt hiermee nauw samen. Op 6 juli wordt in de raadscommissie DC aangegeven wat er voor nodig is om dit in 2024 succesvol uit te voeren.

Lid Havelaar (CDA)

1. *Wat kost het om een concept te ontwikkelen dat het mogelijk maakt om vrijwillige Amsterdammers die zich hiervoor aanmelden op te roepen om te helpen met eenvoudige schoonmaaktaken op bijvoorbeeld bepaalde drukke dagen of heel gericht op bepaalde plekken zoals hun eigen straat? Zie ook aangenomen motie hierover https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/12092463/1/424accent_22+Motie+Boomsma+Begroting+2023+-+Amsterdam+Helpt+de+stad+schoon+te+houden*

Antwoord:

Met drie stadsdeelbestuurders, namens het BOSS Afval en Reiniging, is verkend welke mogelijkheden er zijn om vrijwillige Amsterdammers op te roepen om te helpen met eenvoudige schoonmaaktaken. Hierbij is onder meer gekeken naar succesvolle bestaande initiatieven om Amsterdammers te betrekken. Raadsinformatiebrief wordt naar verwachting 16 juni aangeleverd voor de raadscommissie DC van 6 juli.

2. *Er komt een vraag over de afvalstoffenheffing, dat je hier de grote effecten van de inflatie ziet en dat hieraan wat gedaan wordt maar dat individuele kosten amsterdammers toch erg hoog blijven. Wat gaan we hieraan doen?*

Antwoord:

De kosten voor de activiteiten die worden gedekt door de Afvalstoffenheffing hebben inderdaad net als veel kosten te maken met stevige inflatie. Het tarief voor de Afvalstoffenheffing 2024 wordt met de begroting vastgesteld. Vast staat uiteraard dat we de kosten voor inwoners zo laag mogelijk willen houden, zeker in deze tijden. Natuurlijk blijven we daarnaast ook wijzen op de mogelijkheid die ook veel Amsterdammers hebben om kwijtschelding voor de Afvalstoffenheffing aan te vragen.

Lid Lust (D66)

1. *Alle verbeteringen ten spijt laat de beleving van bewoners ten aanzien van de rommel in - en schoonheid van - hun buurt slechts "een hele kleine verbetering" zien. Kan de wethouder dit duiden?*

Antwoord:

De beleving laat zich lastig duiden. Het zelfde geldt voor de belevingsvragen vanuit het Wonen in Amsterdam onderzoek. We zien een daling wel ook terug in het aantal meldingen. Dat is tenslotte ook een soort van beleving. Ik denk dat beleving er langer over doet om te verbeteren dan het resultaat op straat. Dus na een paar jaar van verbeteringen op straat, zou je dat ook in de beleving moeten kunnen zien. Daarom doen we doelgroeponderzoeken om verder met bewoners te

spreken over afval en hoe het te verbeteren. We dat onderzoek bijvoorbeeld in nieuw west hebben gedaan en met het burgerberaad waar wat we dit jaar voorbereiden.

2. *Kan de wethouder al iets meer zeggen over de door WH Mbarki aangekondigde update van de Afvalstoffenverordening die kennelijk gepland staat voor later dit jaar en die een oplossing zou moeten bieden voor het probleem waarbij ondernemers geen bedrijfsafvalcontract afsluiten en meeliften op de afvalstoffenheffing van particulieren?*

Antwoord:

Er is op dit moment een onderzoek gaande naar eventueel misbruik van afvalinzamelvoorzieningen door ondernemers. Zoals ook in de brief aangegeven komen we hierop bij uw raad terug in Q3 van dit jaar. Aan de hand van de bevindingen van dit onderzoek zal er uiteraard worden gekeken naar passende maatregelen om ondernemers die veel afval produceren hier op een verantwoorde manier aan te laten bijdragen. De kans dat dit al in de de Afvalstoffenheffing van 2024 terug te zien is, is niet de verwachting.

2. *Kan de WH al een eerste algemene indruk schetsen van het effect van de doneerringen die recentelijk op afvalbakken in het Centrum zijn geplaatst?*

Antwoord:

Er zijn 23 afvalbakken in de Damstraat, de Oude Hoogstraat, de Doelenstraat en een deel van de Oudezijds Achterburgwal voorzien van een doneerrekje voor flesjes en blikjes. Het doel van de proef is te onderzoeken of doneerringen zorgen voor minder zwerfafval en of afvalbakken met doneerringen minder vaak worden opengebrouwen. De doneerrekjes zijn op 29 mei geplaatst. De proef duurt 3 maanden, tot eind augustus. De proef is dus nog maar twee weken gaande dus er is nog niet iets onderbouwd te zeggen over de effecten van de proef.

Informatie over lopende proeven

Welke pilots er momenteel lopen met betrekking tot het inzamelen van statiegeld en het verminderen van zwerfafval, inclusief de start- en einddata. Daarnaast graag een onderbouwing waarom er voor deze pilots is gekozen en waarom er geen nieuwe pilots meer worden gestart. Hopelijk ben ik aan het goede adres.

Antwoord:

- Op verzoek van een betrokken bewoner is in overleg met stadsdeel Centrum een proef gestart met doneerringen.
- Er zijn 23 afvalbakken in de Damstraat, de Oude Hoogstraat, de Doelenstraat en een deel van de Oudezijds Achterburgwal voorzien van een doneerrekje voor flesjes en blikjes.
- Het doel van de proef is te onderzoeken of doneerringen zorgen voor minder zwerfafval en of afvalbakken met doneerringen minder vaak worden opengebrouwen.
- De doneerrekjes zijn op 29 mei geplaatst. De proef duurt 3 maanden, tot eind augustus.
- Afhankelijk van de uitkomsten van de proef wordt bepaald of en zo ja waar doneerrekjes kunnen worden geplaatst.
- Prioritering van de locaties wordt afgestemd met de portefeuillehouders in het bestuurlijk overleg stadsdelen (BOSS).

- Waarom niet meerdere pilots? Antwoord: Naar verwachting levert deze proef voldoende informatie op. Daarnaast vergt het uitvoeren van een proef tijd van onze medewerkers en dat gaat dan ten kosten van het reinigen van de stad.

Q&A opgesteld door A&G

Hieronder een aantal mogelijke vragen die raadsleden kunnen stellen

1. Hoe gaat het met de samenwerking tussen Reiniging en Afval?

Antwoord: Deze brief is juist een samenwerking van beide directies. Die weten elkaar steeds goed te vinden. Voorbeeld de snelheid hoe de stad na de staking en op koningsdag goed en snel schoon is gemaakt. In de afvalplannen die we aan het maken zijn worden goede afspraken gemaakt in de ketensamenwerking tussen afval en reiniging.

2. Verbod op de verkoop van producten met een zeer korte gebruiksduur: Welke maatregelen zijn dit, kan de wethouder daar iets meer over vertellen. Want dat gaat over heel veel producten. Kan de snackbar om de hoek dan geen bakje patat meer aanbieden?

Antwoord: over de precieze acties wordt nog gekeken. Daar komen we in de tweede helft van dit jaar op terug. Vanuit het Rijk komen er al veel regels dit jaar. Vanaf 1 juli 2023 komt er een verplichting voor horeca om klanten een extra bedrag te vragen voor voorverpakte eenpersoonsporties eten en drinken. Dus voor een bakje patat betaal je straks iets extra's voor het bakje, tenzij je je eigen bakje meeneemt. Als gemeente zijn we hier voorstander van en sluiten we met onze acties hier op aan.

3. De crow scores van bijplaatsingen in centrum en west scoren slecht. Hoe komt dat en wat gaat de wethouder daar aan doen?

Antwoord: Voor Centrum geldt dat er weinig ondergrondse containers zijn en dus weinig metingen. Maar in gebieden zoals de Oostelijke eilanden zijn de scores wel onder het gemiddelde. Er spelen altijd meerdere oorzaken, maar in dit gebied is het vooral de vervangingsopgave van oude containers. In West heeft het ook veel te maken met wegen die worden heringericht waardoor we die lastig kunnen bereiken. De cijfers helpen ons bij het analyseren, leren en bedenken van oplossingen. We bespreken dit ook met de stadsdelen zijn.

4. Waarom zijn de CROW-scores van bijgeplaatst afval rondom containerlocaties alleen over 2022 en niet ook 2021?

Antwoord: in 2021 en jaren daarvoor hadden we een andere manier van meten waardoor cijfers niet meer vergeleken kunnen worden. Voor 2022 was het een steekproef onder alle containers in de stad, vanaf 2022 werken we met rastermetingen. De nieuwe metingen zouden iets negatiever zijn omdat een raster het cijfer krijgt van de slechtst scorende containerlocatie. Dit sluit in onze ogen beter aan bij de beleving van bewoners.

5. Waarom zijn er in 2022 meer meldingen over reiniging maar minder meldingen over afval?

Antwoord: de Coronaregels zorgden voor meer huisvuil (meer thuis werken en leven) en minder zwerfafval (centrum was rustig). Nu de maatregelen voorbij zijn is dat andersom. Meer meldingen kan ook komen door een hogere meldingsbereidheid en meer eigen meldingen. Naast Corona komt de daling bij afval ook door de resultaten van het verbeterplan verhoogd toezicht waaronder routeoptimalisatie/verbeterde routes, betere planningsproces en on-hold zetten van de niet goed verlopen pilot met dynamisch inzamelen en nog meer verbeteringen.

6. In bijlage twee staat dat zuidoost 2 extra buurtconciërges krijgt. Waarom minder dan andere stadsdelen terwijl het een masterplangebied is?

Antwoord: In de bijlage staat het aantal buurtconciërges dat in 2023 ingezet wordt. Aanvullend willen we vanaf 2024 extra buurtconciërges inzetten. Hierover wordt besloten bij het vaststellen van de begroting 2024. Deze extra buurtconciërges zijn nog niet opgenomen in de matrix van bijlage 2.

7. We hebben gezien dat het de laatste tijd minder schoon was in de stad. Hoe gaat het nu met het schoonhouden van de stad?

Antwoord: We hebben geconstateerd dat er de laatste tijd problemen waren bij het tijdig legen van de prullenbakken (prullenbakken vallen onder stadswerken). We hebben het uitgezocht en zien dat we fouten hebben gemaakt in onze planning. Hierdoor hebben we te weinig uitzendkrachten ingezet. Deze problemen zijn inmiddels opgelost, maar we zien dat het drukker is in de stad en dat daarmee de vervuiling is toegenomen. Ook is de vervuiling toegenomen door het openbreken van prullenbakken om er statiegeld blikjes en flesjes uit te halen. We verwachten wel dat we de doelstelling 80% B-niveau halen.

8. Moeten er niet veel meer extra mensen bij de reiniging en afval?

Antwoord: Extra mensen is altijd handig, maar het kost ook geld, extra wagens en dat met een krappe arbeidsmarkt. Op dit moment zijn we bezig met de afronding van de werving van 40 nieuwe chauffeurs voor inzameling bij de directie Afval en Grondstoffen. Inmiddels zijn er 30 nieuwe chauffeurs in dienst genomen. Waar nodig is zullen we extra medewerkers in dienst nemen. Daarnaast zijn we bezig om het inzamelen efficiënter te maken. Want meer medewerkers is niet altijd de oplossing. Daarom kijken we naar verbeteringen in het inzamelproces. Denk aan routeoptimalisatie, efficiënt inzamelmaterieel, efficiëntere routes. Als laatste is ons medewerkersbestand ook een belangrijk onderdeel. We hebben veel oudere werknemers die dit werk niet allemaal tot hun pensioen kunnen doen. Daarom zetten we in op verkrijgen van nieuwe jongere medewerkers en het kunnen begeleiden van oudere medewerkers naar ander werk